
ZESZYTY NAUKOWE WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W BYDGOSZCZY

STUDIA PEDAGOGICZNE z. 17

Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna 1990 /5/

EWA FILIPIAK

WSP w Bydgoszczy

DZIAŁALNOŚĆ KOŁA NAUKOWEGO "EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA"

Myśl przewodnia Celestyna Freineta potrafi frapować zarówno doświadczonych nauczycieli, jak i kandydatów do tego zawodu.

Grono studentek, u których dorobek Freineta budzi szczególne zainteresowanie spotkało się 8 grudnia 1984 r. w Szkole Podstawowej nr 35 w Bydgoszczy. Animatorkami tego spotkania były nauczycielki; mgr mgr Huber, Jędrzejewska i Perlińska, stosujące wybrane techniki Freineta.

Mówiono o sylwetce francuskiego ludowego pedagoga, przeglądano pozycje jego propagatorki w Polsce dr H.Semenowicz. Można też było przyjrzeć się lekcji języka polskiego w klasie III z zastosowaniem jednej z technik Freineta - technice fiszek autokorektywnych. Hospitowana przez uczestników spotkania lekcja pokazała, jak można stosując tę technikę budzić aktywność małych uczniów, wdrażać ich do samokontroli i samooceny. Walory tej techniki podkreślono w dyskusji, która wywiązała się w końcowej fazie spotkania. Z zainteresowaniem spotkała się kartoteka fiszek autokorektywnych, sporządzona przez mgr J.Huber.

Czy fiszki mogą okazać się przydatne na lekcjach innych przedmiotów w klasach niższych?

Które z innych technik Freineta można stosować w pracy dydaktyczno - wychowawczej z małymi dziećmi?

W jaki sposób można je modernizować?

Kto w Polsce prowadzi badania związane z nowatorskimi inspiracjami Freineta?

Na te i inne pytania, cisnące się na usta tych, które dopiero będą nauczycielkami, mogły - przynajmniej częściowo - udzielić odpowiedzi uczestniczące w spotkaniu członkinie Zes-

pożu Animatorów Pedagogiki Freineta, działającego przy Instytucie Pedagogiki w Warszawie, dr K.Lenartowska i dr H.Smolińska. Jednak udzielić odpowiedzi na te pytania nie było można podczas jednego tylko spotkania.

Od tego grudniowego dnia uczestniczące w spotkaniu studentki postanowiły zgłębić "zaczarowane królestwo pedagogiki" Celestyna Freineta. W ten właśnie naturalny sposób, niemal spontanicznie, powstało Koło Naukowe "Edukacja Wczesnoszkolna", nad którym opiekę przejęły dr K.Lenartowska i dr H.Smolińska.

W tym roku akademickim, za niespełna dwa miesiące nasze koło rozpocznie swój trzeci rok działalności. Początek działalności koła to studiowanie wybranych pozycji związanych z myślą pedagogiczną Celestyna Freineta i technikami szkoły nowoczesnej. W pierwszym roku studentki poznały praktyczne zastosowanie technik Freineta przez nauczycielki bydgoskich szkół podstawowych m.in. Szkoły Podstawowej nr 35 i Szkoły Podstawowej nr 25. Spotkały się również z słuchaczkami studiów zaocznych, które w swojej pracy z dziećmi stosują techniki Freineta, ze szczególnym uwzględnieniem korespondencji międzyszkolnej.

Ta ostatnia technika wzbudziła szczere zainteresowanie. Obie panie, stosując ją w pracy dydaktyczno - wychowawczej w klasach niższych, znalazły wiele zalet tkwiących w prowadzeniu korespondencji międzyszkolnej. Radość, jaka towarzyszyła dzieciom podczas redagowania listu do rówieśników, niecierpliwość, z jaką czekały na odpowiedź, to dodatkowe walory tej techniki, niezależnie od tego, że korespondencja międzyszkolna jest niezwykle atrakcyjną dla uczniów formą realizowania niektórych zagadnień programowych z zakresu języka ojczystego.

Studentki z Koła Naukowego "Edukacja Wczesnoszkolna" spotkały się z animatorkami pedagogiki Freineta w Polsce.

Do dziś z przyjemnością wspominają pełną ciepła atmosferę towarzyszącą spotkaniu z dr Haliną Semenowicz w Otwocku. Wówczas poznały bogate i długoletnie doświadczenia przysanatoryjnej szkoły w Otwocku.

Wiele wrażeń dostarczyło także spotkanie nauczycieli zainteresowanych pedagogiką Freineta w Poznaniu, którego organizatorką była mgr Teresa Śliwińska. Biorąc udział w tym spotkaniu studentki przekazały swoim koleżankom informacje i podzieliły się swymi przeży-

ciami.

Wraz z rozpoczynającym się rokiem akademickim 1985/1986 przy-
było nam kilka własnych, indywidualnych doświadczeń. Koleżanki z
Koła Naukowego w czasie pobytu na obozie w Chodzieży podejmowały
próby pobudzania twórczej aktywności dzieci, stosując wybrane tech-
niki Freineta.

Inna grupa studentek w ciągu całego roku szkolnego przysto-
wywała dla dzieci młodszych, z różnych środowisk, widowiska budzą-
ce ich wrażliwość na ważne przejawy otaczającej je rzeczywistości
społecznej i przyrodniczej.

Problematyka Koła Naukowego zainteresowała słuchaczki Studiów
Podyplomowych Nauczania Początkowego. Na jednym ze spotkań anali-
zowały literaturę dotyczącą zajęć swobodnego tekstu, ustalały kolej-
ne momenty podczas jego tworzenia. Podjęły same próbę takiej
słownej ekspresji. Niektóre z tych swobodnych tekstów znajdują się
w kronice koła.

Swobodny tekst rozumiany jako szczególna forma ekspresji słow-
nej jest najbardziej w Polsce rozpowszechnioną techniką Freineta.
Nauczycielom polskim przybliżyły ją H.Semenowicz i W.Frankiewicz,
wydając szereg publikacji na ten temat. Z autorką książki "Tech-
nika swobodnych tekstów jako metoda kształtowania myślenia twór-
czego" dr Wandą Frankiewicz, pracownikiem Uniwersytetu Gdańskiego,
spotkały się studentki z koła podczas pobytu w Gdańsku. W trakcie
spotkania zapoznały się m.in. z badaniami W.Frankiewicz związanymi
z wdrażaniem technik Freineta.

Kalejdoskop wydarzeń kończy konferencja "Freinet w badaniach
pedagogicznych" zorganizowana przez Zakład Nauczania Początkowego
WSP w Bydgoszczy, do której przygotowania włączyły się także stu-
dentki z koła.

Trudno dokonywać jakiegokolwiek podsumowania dotychczas-
wej działalności Koła Naukowego. Ten kto jednak przekroczył bramę
"zaczarowanego królestwa pedagogiki" Celestyna Freineta, ten nie
cofa się, lecz stara się zgłębić jego tajniki. Nie dziwi więc fakt
podejmowania przez większość koleżanek z koła tematów prac magis-
terskich związanych z możliwościami pobudzania twórczego myślenia
i aktywności twórczej poprzez stosowanie wybranych technik Freineta.

Z całą pewnością nie zabraknie tym koleżankom zapasu oraz

inwencji twórczej z chwilą podjęcia stałej pracy pedagogicznej z dziećmi. Nie sposób bowiem zapomnieć słów Freineta, które zawarł w "Gawędach Mateusza": "Twoje dzieci mają w zasadzie chleb i dla ciała, i dla umysłu, ale bardziej jeszcze niż chleb potrzebne im jest twoje życzliwe spojrzenie, uśmiech, głos, twoja myśl i obietnica. Chciałyby odczuć, że znalazły w tobie i w klasie ten ton, który nadaje sens i cel ich życiu. Odczuwają potrzebę mówienia do kogoś, kto ich słucha, pisania do kogoś, kto odpowie, czują potrzebę tworzenia rzeczy pięknych i pożytecznych, stanowiących ekspresję tego wszystkiego, co noszą w sobie w nadmiarze hojności i szlachetności...

... Roślina potrzebuje do życia słońca i błękitu nieba. ...

... Dzieciom potrzebne są chleb i róże"¹.

PRZYPISEK

¹ C. Freinet; O szkołę ludową, Ossolineum, Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk 1976 s. 98